

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Chestiunea penitenciarelor. — Liberarea condițională. —
Supravegherea polițienească de d-l Jean Naum-Inau ;

JURISPRUDENȚĂ :

Inalta Curte de casație secția II: Tudor Radu Barciu,
recurs corecțional ;

Idem: Ion M. Viarbă și Ilie G. St. Iordache, *recurs
corecțional ;*

Tribunalul Vaslui: G. Morărașu cu Costache Pasăre ;
Măsurî practice pentru stărpirea samsarilor de pro-
cese. — Circulările d-lui Decan al Baroului de Ilfov către
Primarii din județul Ilfov.

Informațiune.

CHESTIUNEA PENITENCIARELOR

Liberarea condițională. — Supravegherea polițienească

Actualul sistem comun de viață în penitenciar, cu legislația defectuoasă în vigoare, este cu desăvârșire impropriu și o schimbare atât a regulamentului cât și a legii din 1874 se impune, ele fiind o pată în ansamblul legiurilor noastre. Noi credem că, prima datorie a unui proiect de reformă, este aceea de a lua în cercetare diferitele sisteme, rezultatele obținute cu experimentarea lor, caracteristica popoarelor respective și acest total de observații, cumpănindu-se, să se aibă în vedere obiceiurile noastre, psihologia poporului român, vechile legi și coordonându-se, să se obție un tot de-o-potrivă de bun și folositor.

Dintre diferitele sisteme este preferabil fără îndoială, sistemul de educație forțată al americanilor.

Din nenorocire, două stavile se opun: 1-iul lipsa de bani; 2-lea codul penal, la care s'ar mai putea adăoga încă și teribilă piedică: lipsa de voință, caracteristică nouă. Intr'adevăr, nicăerea nu ni s'a părut afișat acest grozav flagel: lipsa putinței de a voi. În această ordine de idei, un admirabil exemplu de voință îl găsim în regatul Belgian, care din punctul de vedere industrial și

comercial, face o puternică concurența Franței, pe care în parantez fie zis și păstrând proporțiile, de mult a întrecut-o. Nu mai departe, dar în încercările cam nenorocite pe care le face cu marina, găsim un așa frumos și puternic exemplu de a voi.

La noi lucrul se schimbă. În țara noastră se introduc trufandalele, recte inovațiile, foarte ușor. Se votează credite, se aruncă banii, dar dacă se ivesc dificultăți, novația e aruncată în vre-un colț și comandăm o alta; așa suntem noi: «voyons, puisque cela est à la mode», întocmai ca copiii cu jucării; ne plictisim iar mai pe urmă o aruncăm, Dumnezeu știe pe unde. Alături de păcatul de a nu putea voi, noi nu știm și nu putem perzista în «a voi» și aceste două defecte capitale, împiedică introducerea unei reforme studiate și aplicarea ei conștiincioasă. În mod fatal, o reformă ori proiectarea ei, împiedică o vastitate de cunoștinți; perspicacitate, putere de concepție și expunere; iar din partea celor chemați a o aplica, buna credință și voința de a aduce la bun capăt opera.

Iată de ce, cele mai bune legislații în țara noastră, dau efecte nenorocite; la această stare deplorabilă amestecându-se lipsa de scrupul și o formidabilă lene. Dar să închidem acest parantez și să revenim.

Spuneam deci că, cel mai bun sistem ar fi cel american.

Intr'adevăr, prima datorie a societății este de a îngriji de aceia pe care-i consideră, ori s'au făcut vinovați și aceasta în două moduri: 1-iu separându-i; 2-lea, căutând a-i corija.

Separăția, este o fatală necesitate și singura justificare, este dreptul la sacrificiul individului în folosul societății, un om plătind cu libertatea sa, cerințele poziției sociale¹⁾. Incontestabil că, e o necesitate absolută, de oare-ce prin ea, mem-

¹⁾ Ortolan. Elements de droit penal.

brul bolnav e despărțit de cele sănătoase, dat fiind posibilitatea că, printr'o metodă gradată, să se poată obține și amendarea individului căzut în greșală. Seneca zice: «*Ut eum quem punit emendet, aut ut poema cujus coeteros meliores redat*» și Quintilian «*Omnis poema non tam ad delictum pertinet, quam ad exemplum*». După cum vedem scopul acesta a fost văzut cu mult înaintea noastră, deosebirea este numai că nu s'a ajuns la o sistematizare, găsindu-se metoda care trebuie de urmat, metodă infailibilă și care să dea rezultatele dorite.

Și cum separația—această fatală necesitate — cum îi zice Ortolon, nu e suficientă. Societatea are obligația de a da delinquentului ceea ce 'i lipsește; educația morală, care poate fi obținută pe două căi paralele: 1-iu pe *cale de învățământ*, 2-lea pe *cale de educație fizică* în aplicație dreaptă a vechiului proverb: „mens sano in corpore sano“.

Această obligație incumbă Societății în mod fatal căci, e evident, când despărțești pe delinquent de cei-l'alți oameni, îl separi ca un element rău, în consecință, tu societate, îl ieși, și cauți să îndrepti, ceea ce lipsa de educație, abandonul în care a crescut, mizeria ce a suferit, l'a împins la comiterea furtului ori crimei.

Societatea modernă, face școli de adulți, unde în timpul sereii se predaă elementele de cultură necesare vieții omenești în complexul manifestărilor ei.

Dacă deci, oamenilor liberi le pui la dispoziție posibilitatea de a și îmbogăți cunoștințele, obligându-se *moralmente* a le frecuenta, cu atât mai mult se impune aci, unde cad sub tutela directă a societății. Intr'adevăr, nu e suficient a le da de mâncare și a-i culca, puindu-i să taie sare și să învețe vr'un meșteșug. Societatea are datoria de a da acestor nenorociți ceea ce le lipsea lor fiind în libertate și care a contribuit a-i aduce aicea unde sunt: *educația*. Prin ea, se ajunge la un dublu rezultat: 1-iu *delinquenții capătă cunoștințele pe care nu le aveau*, 2-a se *obține amendarea lor, redând societății elemente bune*, căci prin osânda suferită, adică experimentarea faptului că făptuind ceva oprit, societatea pedepsește, și prin câștigarea unei culturi oare care, netăgăduit, liberatul va fi superior multora din libertate.

Datoria aceasta deci, de a obține *amendarea și transformarea caracterului*, incumbă societății.

Să vedem acum, prin ce mijloace, credem noi că se poate ajunge la așa ceva.

În primul rând, trebuie schimbat actualul sistem și unificat.

Dintre sistemele expuse, singurul pentru care

noi inclinăm, e cel Englez. Incontestabil, pentru a se putea aplica, e de urgentă nevoie modificarea Codului penal, conform celor spuse, adică introducerea *liberațiunii condiționale*.

Recapitulăm în scurt bazele și funcționarea zisului sistem.

Am spus deja că, delinquentul, începe prin regimul strict celular, care durează două luni; după acest timp, el e admis a lucra ziua în comun, dormind în celulă, asemenea și pentru orele de masă. Pentru fie-care deținut, exista o foaie, un soi de fișă, în care se notează conduita lui, în mod absolut conștiincios. Indată ce individul prezintă semne evidente de amendare, el este condus într'un stabiliment intermediar unde, supus noaptea regimului celular, ziua lucrează în aer liber la munca câmpului, în timp de vară și iarna în ateliere.

La sfârșitul acestei perioade, dacă delinquentul a avut o conduită exemplară, i se acordă «*ticket of leave*» adică biletul în virtutea căruia el se liberează în mod condițional.

Evident că, acest sistem, e foarte nemerit, prezintă dublul avantaj: 1-iu acela că sistemul pur celular nu e continuu, în consecință el nu expune pe delinquent a suferi dezavantagiile regimului pur; 2-a prin bună conduită, pregătește deținutul prin gradarea sistemului, la întoarcerea în libertate.

Se știe că, această progresiune, a fost adoptată de noul cod italian.

Să vedem acum, în ce mod s'ar putea apropia și în țara noastră.

Din capul locului, trebuie să remarcăm un lucru: că, pentru a putea reliza această reformă și a fini odată pentru tot-d'a-una cu detestabilul sistem comun, se impune în primul rând: *Liberarea condițională*.

Intr'adevăr, după cum am văzut, această reformă a codului nostru penal se impune de urgență. De altminteri, o găsim într'o mulțime de coduri străine, așa de exemplu: în codul german, ungar, în codul cantonului de Zurich, în acela al Tessinului, în codul olandez, liberarea condițională a fost introdusă în Franța prin legea din 14 August 1885 iar în Belgia la 31 Maiu 1888.

Ducpetiaux, în 1852, în timpul când se agita această lege în Belgia, zicea: «*liberarea condițională, este un mijloc de excitație la amendare, și de recompensă pentru buna conduită în închisoare, ea dă putință de a pune la probă regenerarea morală a delinquenților, de a începe reabilitarea lor morală și a ușura reclasarea lor în societate*».

Dar ceva mai mult, cum azi fundamentul osândeii, nu'l formează represiunea, naște întreba-

barea: pentru ce am prelungi noi deținerea unui om, care dă probe evidente că e corijat? Câte cazuri nu sunt, când condamnații dovedesc în mod eclatant că sunt pătrunși de osânda lor? Câți nu mor în zidurile unui penitenciar, de și ar fi meritat de ani, libertatea! Pentru ce dar această persistență în detestabilul sistem al constrângerii, când ei ar putea fi elemente bune în sânul societății?

«Constatând că pedeapsa nu mai este azi obiectul principal al sistemului represiv, e întrebarea, pentru ce s'ar prelungi, când el încetează de a mai contribui la amendarea condamnatului?»¹⁾

Să luăm ca tip legea din 1888 a Belgiei. Într'adevăr, art. I zice: „Les condamnés qui ont a subir une ou plusieurs peines principales on subsidiaires, emportant privation de la liberté, peuvent être mis en liberté conditionnellement, lorsqu'ils ont accompli le tiers de ces peines, pourvu que la durée de l'incarcération déjà subie, dépasse trois mois.

Sil y a recidive légale, la durée de l'incarcération déjà subie doit dépasser six mois et correspondre aux deux tiers des peines. Les condamnés à perpétuité pourront être mis en liberté conditionnellement, lorsque la durée de l'incarcération déjà subie par eux dépassera dix ans ou, s'il y a recidive légale, quatorze ans».

După cum vedem, legea este foarte clară; cei cari au suferit una sau mai multe pedepse principale ori subsidiare, vor putea fi liberați condițional, după trei luni, dacă ei au a treia parte din osândă.

În caz de recidivă, cea ce e mai grav, ei trebuie să treacă cel puțin șase luni și să corespundă la două treimi ($\frac{2}{3}$) din condamnățiune. Pentru cei cu pedepse grele, pe toată viața, condiția e mai dificilă, durata închiderii trebuie cu ori ce chip să depășească cel puțin zece ani și dacă cum-va este recidivist, să treacă patru-spre-zece.

Punerea în libertate, ori mai bine zis procedura de îndeplinit, se găsește în regulamentul (arrêté royal) din 1 August 1888.

Art. 5 din zisa lege se ocupă de persoanele în drept a o cere. Iată ce zice el în extenzo: «La mise en liberté est ordonnée par la ministre de Justice, après avis du parquet qui a exercé les poursuites et du procureur general du ressort, ainsi que du directeur et de la commission administrative de l'établissement pénitentiaire».

Din textul acestui articol, rezultă că, directorul penitenciarului înaintează procurorului care a făcut urmărirea delinquentului numele, faptul, etc.

și care, la rândul său o trimite procurorului general spre a fi înaintat Ministerului de justiție, care ordonă punerea în libertate a delinquentului.

Procedura ordonată la acest articol, noi o găsim vițioasă din două puncte de vedere: I-a e prea complicată și poate da naștere la confuziuni regretabile și lesne de înțeles; II-a amestecul parchetului. De altminteri, pentru acest din urmă punct, o mai clară deslușire se poate găsi în Garraud¹⁾.

Art. 13 din regulamentul (arrêté royal) din 1888 August 1, ordonă parchetelor și autorităților legale locale, de a supraveghea conduita liberatului și a semnală fără întârziere Ministerului, toate faptele de natură a provoca revocarea punerii în libertate. Vom discuta mai la vale, dacă o asemenea măsură aplicându-se în țară la noi, ar da rezultate bune. Trecem acum la art. 4 a legii, care zice:

«La liberation definitive est acquise au condamné, si la révocation n'est pas intervenue avant l'expiration d'egal au double du terme de l'incarcération que celui ci avait encore à subir à la date a laquelle la mise en liberté a été ordonnée en sa faveur.

«Toutefois, s'il était constaté ultérieurement, par un jugement ou un arrêt prononcé a sa charge, que le condamné avait commis une crime ou un délit avant l'expiration de ce delai, la mise en liberté serait censée avoir été révoquée à la date de laquelle ce crime ou ce délit se trouverait avoir été consommé».

Rezultă deci din cuprinsul acestui articol că, liberarea definitivă e căpătată, dacă ea nu a fost retrasă în lapsul de timp egal cu dublul termenului care mai rămăsese a se executa în momentul când a fost liberat. Pentru o mai clară pricepere, iată un exemplu: condamnat pe 10 ani, face 7, rămân deci încă 3. Liberat la împlinirea celui al 7-lea an, el va fi pus sub supraveghere timp de 6 ani.

* * *

După cum am văzut mai sus, fundamentul liberării condiționale este: 1) amendarea delinquentului, 2) supravegherea la care este pus individul îndată ce a fost liberat. Am mai adăugat deja, că în țară la noi o atare măsură e de discutat, și mai adăogăm că ea e și primejdioasă atât pentru cei puși sub supraveghere, cât și celor ce supraveghează. Înainte de a trece la analiza acestor două puncte, să vedem cum se face în țările care au adoptat atare lege.

¹⁾ Dr. Semal, rapport au IIème. Congrès international. d'anthropologie criminelle. 8-e question, p. 79 la 85.

¹⁾ Garraud. Libertation conditionnelle, tom I, pag. 467 jos în notă.

În general, a dispărut vechea condițiune ca cel ce urma să se libereze, să fie forțat a depune o cauțiune, cum de exemplu era sub vechea lege franceză din 1810.

O asemenea măsură era pe cât de arbitrară, pe atât de neumană, căci în lipsa unei asemenea cauțiuni solvabilă de bună conduită, guvernământul imperial avea dreptul de a ordona ca delinquentul să se stabilească în cutare loc, indiferent dacă liberatul își putea găsi hrana și fără să 'și poată schimba reședința.

Cu vremea, aceste măsuri au dispărut și azi norma după care se urmează este cea următoare: condamnatul liberat își alege singur el reședința, putându-se strămuta dintr'un loc într'altul, după nevoia sa, cu condiția de a înștiința pe cei în drept ¹⁾.

Aproximativ tuturor legislațiilor prezente, procedura e cam cea următoare: se dă delinquentului o foaie de drum până la localitatea unde vrea să se stabilească, foaie pe care la sosire, trebuie s'o prezinte autorităților polițienești. În caz că condamnatul vrea să se strămute, el trebuie să anunțe cu trei zile înainte intenția sa de a părăsi orașul, cum și locul unde vrea să se așeze, după care autoritățile trebuie să elibereze din nou alt bilet. Dacă delinquentul nu urmează această regulă, e supus judecății și pasibil de o nouă condamnățiune pentru ruptură de «ban».

Această supraveghere e foarte mult combătută și motivele sunt îndestul de cunoscute pentru ca noi să mai insistăm. Revenim deci la discuția care ne am propus, anume, aceea de a vedea dacă o asemenea condițiune, ar fi bună mai ales la noi în țară.

Din capul locului, noi ne declarăm în contra acestei supravegheri directe. Incontestabil însă că, datoria noastră, a Societății în numele căreia pedepsim și dorim amendarea, datoria noastră zicem, e ca să nu lăsăm pe acest nenorocit eșit din închisoare de capul său și să vedem dacă corijarea de care a dat semne în timpul deținerii dă bune rezultate. Dacă însă noi condamnăm supravegherea polițienească ori administrativă, atunci cu ce o înlocuim, căci liberarea a fost condițională, anume ca delinquentul să nu dea loc la o nouă greșală.

Iată întâi motivele, care ne determină a nu admite o asemenea lege la noi în țară.

Este recunoscut că atunci când un individ plasat sub supravegherea fie cum am zis a poliției

fie a administrației, îndată ce a ajuns în localitatea pe care ș'a ales-o de reședință, autoritățile, mefiindu-se de el, se păzesc de a veni în ajutorul său procurându-'i de lucru. Și aceasta poate cu drept cuvânt. De cele mai multe ori și statistica o dovedește în mod zdrobitor—autoritățile fac tot ce le stă prin putință, pentru ca acest nenorocit să nu găsească de lucru și dese ori ele singure previn oamenii, denunțând că cutare X, este un liberat; dezonorat în ochii tuturor, arătat cu degetul, el nu mai poate să câștige o bucată de pâine. «Les grandes champêtres se rendent dans les maisons ou ils demeurent, les surveilles; ils demandent des renseignements sur leur compte, ils dévoilent leurs condamnations et ils en font ainsi un objet de repulsion pur les habitants» ¹⁾.

În congresul internațional din 1890 care avu loc la Anvers, după o discuție din cele mai aprinse, s'a ajuns la următoarea rezoluție:

1) La mise sous la surveillance de la police est un grave obstacle à l'oeuvre du patronage;

2) En l'état de la législation, pénale, il serait désirable que l'individu placé sous la surveillance, qu'il soit soumis à l'action du patronage, soit par la grace, soit par la libération ²⁾.

În legătură cu liberarea condițională, congresul din 1894, a discutat din nou inconvenientele și gravele urmări la care dă naștere această supraveghere.

Intr'adevăr societatea liberează condițional pe condamnat, în convingerea că el e corijat, or, punându-l sub această nefastă supraveghere, îl împingă în mod fatal la noi infracțiuni ori delict. În consecință, congresul din 1894, a discutat în ce mod s'ar putea îndepărta această oribilă lege și în fine, după multe dezbateri, s'a votat în unanimitate soluția dată de d-l Thiry, care prin raportul său, cerea ca supravegherea să fie «cartée et remplacée par la surveillance discrète des comités des patronages».

După cum am declarat mai sus, noi suntem contra acestei clauze căreia este supusă liberațiunea condițională și aceasta din două motive deopotrivă de puternice.

Intr'adevăr, noi n'avem societățile de patronaj, de și legiuitorul codului nostru penal le-a prevăzut, de și legea și regulamentul închisorilor vorbește de așa ceva. Toate aceste legislații fiind copiate, lucrul se explică de ce legiuitorii noștri n'au avut gândul de a veghea la împlinirea legii. Cum puteau ei avea darul de a stărui la realizarea lor, când aceasta nu erau operile lor proprii?

¹⁾ Pentru o mai largă expunere a se vedea *Prins*, Criminalité et répression p. 171 și urm.

Garraud, Traité théorique et pratique du droit penal français, tom. I, No. 316—325. *F. Thiry*, rapport au congres de 1894.

¹⁾ *Thiry*, p. 275, No. 340, op. cit.

²⁾ În Belgia supravegherea polițienească este o pedeapsă a parte.

Al doilea motiv, este modul cum e organizată poliția la noi și mai ales în comunele rurale, căci nu e suficient a avea o bună lege pe hârtie, iar în realitate, tot soiul de abuzuri să se comită; de și s'o mărturisim — lucrurile se petrec de cele mai multe ori așa, în a noastră blagoslovită țară. Într'adevăr, în comunele rurale, poliția e făcută de primar, de un ajutor și un notar (azi secretar).

Știut este cultura cu desăvârșire inferioară ce posedă acești conducători și mai cu seamă ce importanță capitală au prejudecățile la acești oameni. Vedeți de aci pe nea Stan, primar ori notar, posesor a 4 clase primare, cum își dau ochii peste cap, ce gesturi grozave și desperate ar face, când în comuna lor ar veni un asemenea nenorocit!

Nu numai că nu l'ar ajuta, dar încă la cel dintâi furt ori neregulă comisă, s'ar grăbi să l'invinuească. Să bine voiască a-mi permite cetitorii, să le povestesc unul din multele cazuri.

În luna Martie 1907, ducându-mă la București, în cupeul în care mă aflam, era și D-l Procopiu din R.-Vâlcea, unul din cei mai distinși advocați și oratori ai țarei.

Luându-ne la vorbă despre supravegherea polițienească, D-sa mi-a povestit cele ce urmează: «Între diferiții clienți ce-i aveam și'i am, era și unul Luță, vestit hoț de căi. Din tâlhăriile sale, făcuse un mic capital. Grație acestuia, cum și sfaturilor date, Luță în urma unei condamnări mai lungi, se decide a termina cu furturile și a se face om de ispravă. La eșirea sa din închisoare, într'una din zile, mă pomenesc cu el acasă la mine.

— Domnule avocat, imi zice el, am venit să îți spun că m'am hotărât să mă fac cuminte. Mă duc în sat la mine, la Cenușaru, și o să'mi cat de gospodărie.

Negreșit, continuă D-l Procopiu, că n'am putut face alt ceva de cât să l'felicit și să'i doresc noroc în noua viață.

Nu mult după aceia, acest om vine la mine și'mi spune că primarul d'acolo, i-am uitat numele, îl persecută.

— Nu'i chip Domnule avocat să se întâmple ceva în sat, că primarul aruncă mereu vina pe mine. Luță în sus, Luță în jos, în cât nu mă știu ce să fac».

Vă asigur, ne spunea povestitorul, că eram înduișat de acel om care cauta și vrea cu orî-ce preț să devie un membru cinstit al societății și care totuși, cu toată frumoasa lui rezoluție, nu putea trăi din pricina primarului. L'am sfătuit să plece din sat și să'si caute de lucru în altă parte.

Într'adevăr, Luță obține un post de cantonier

la C. F. R., unde timp de 2 ani, ș'a făcut datoria conștiincios. Lumea din sat îl uitase, iar vechiul pușcăriș devenise om așezat și cu rostul său. Netebnicul de primar însă, îl păsuește. Afla că e slujbaș și face un denunț la Direcția Generală a C. F. R., care negreșit îl înlocuește. Mai zilele trecute, mă pomenesc cu el acasă la

— Ce faci Luță tu ești? îl întreb eu.

— Eu, imi răspunse el, ș'am venit să vă spun un lucru, D-le avocat. Sunt desperat peste măsură. Blăstematul de primar nu mă lasă în pace, se ține mereu de capul meu.

Vrea să mă mănânce fript. Am venit să vă spun un lucru. Să știți, D-le Procopiu că, am să l'ucid, că nu mai este nici un chip. Nu'i cu puțință să se întâmple ceva, să fac vre o mișcare ca el să nu se agațe de mine. Am să l'ucid cu mâinile mele și pe urmă ce-o vrea Dumnezeu. Se vede că așa'mi-e scris să mor în pușcărie.

Și iată Domnilor, termină D-l Procopiu, ce va să zică supravegherea polițienească administrativă la noi și ce sunt primarii la sate».

Exemplul acesta e tipic, lucrul e indiscutabil că, țara e plină de primari, a la primarul din Cenușaru și că, ca Luță, oameni decisi a se corija, a fini cu viața de necinste și cari sunt împinși la crime de către acești nemernici de funcționari, ca el zicem, sunt mulți.

Dat fiind teoria care din nenorocire armonizează cu realitatea, noi ne declarăm contra supravegherei.

Atunci naște întrebarea, cu ce o înlocuim? Pentru noi chestiunea este ușoară, această oribilă supraveghere, credem nemerit a o înlocui cu sistemul american și crearea societăților de patronaj.

Despre acestea vom vorbi în alt articol¹⁾.

Jean Naum-Inau

Doctor în drept, Directorul Penitenciarului central, Focșani.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 3 Septembrie 1907

Președenția D-lui G. LICIU, Consilier

Tudor Radu Bureiu, recurs corecțional

Jurământul martorilor. — Preoți. — Dacă ei sunt obligați a jura.

Curte cu jurați — Comerciant de mașini agricole. — Dreptul lui de a fi jurat pe temeiul patentei ce plătește.

Chestiuni puse juraților. — Dacă ele trebuie să fie contrasemnate și de grefier — (Art. 42 din regulamentul disciplinei bisericești, art. 258 și 373 Pr. penală).

1. După art. 42 din regulamentul pentru disciplina bisericească din 1873 întocmit în puterea

¹⁾ Fragment dintr'un studiu ce va apare, sub titlul de «Reforma Penitenciarelor la noi în țară».

legei sinodale din 1872, dispozițiunii posterioare procedurii penale, Preoții sunt scutiți de jurământ, fiind de ajuns simpla lor arătare verbală.

Prin urmare, un preot poate fi ascultat ca martor fără prestarea de jurământ.

2. O persoană care plătește o patentă pentru comerțul de mașini agricole poate fi jurat, întru cât patenta aceea echivalează cu cea mai mare patentă.

3) Cestiunile puse juraților de președinte nu au a fi semnate de cât de Președinte, și numai răspunsurile juraților la cestiuni se cer a fi semnate și de grefier.

Decisiunea No. 1834/907. — Respins recursul facut de Tudor Radu Burciu contra deciziei Curții cu jurați din județul Vlașca No. 9/907.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați I. Brătescu și Atanasiu în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l Procuror P. Sadoveanu, în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Violarea art. 342 Proc. penală, de oare-ce preotul Constantinescu, a fost ascultat fără jurământ, numai ca simplu informator, după cum se constată și din procesul-verbal din 5 Iunie 1907».

Având în vedere deciziunea supusă recursului și procesul verbal de audiență din care se constată că unul din martorii apărării, preotul I. Constantinescu, a fost ascultat fără prestare de jurământ;

Considerând că după art. 42 din regulamentul pentru disciplina bisericească din 7 Iunie 1873, întocmit în puterea legii pentru constituirea Sinodului din 19 Decembrie 1872, preoții sunt scutiți de jurământ, fiind în de ajuns simpla lor arătare verbală;

Considerând că față de această dispozițiune, posterioară codului de procedură penală, preoții pot fi ascultați ca martori fără prestarea jurământului, așa că ascultarea ca martor a preotului I. Constantinescu fără jurământ, s'a făcut fără violarea art. 342 Pr. penală și de aceea motivul de casare e nefondat.

Asupra motivului II de casare:

II. «Violarea art. 347 comb. cu 342 Proc. pen., de oare-ce martorul Petre G. Copoiu—fiul victimei—după cum se constată din procesul-verbal de ședință din ziua de 5 Iunie 1907, a fost ascultat ca simplu informator».

Considerând că Petre Gh. Copoiu care s'a invocat ca martor de către Ministerul Public, fiind fiu minor a Ioanei Gh. Copoiu, care s'a constituit parte civilă, în proces, pentru daunele cauzate prin asasinarea bărbatului ei, Gh. Copoiu urmează că dânsul avea interes bănesc în acea judecată, și prin urmare ascultarea lui fără jurământ, ca simplu informator, a fost conform art. 302, combinat cu 347 al. 6 Pr. penală, așa că motivul de casare este nefondat;

Asupra motivului III de casare:

III. «Violarea art. 258 și urm. proc. pen., de oare-ce juratul D. D. Drăcea nu are censul de proprietar cerut de lege și nici nu îndeplinește veri-una din condițiunile legale pentru a figura ca jurat».

Considerând că din adresele procurorului Tribunalului Vlașca No. 4984 și 5396/907 adresate parchetului acestei Curții, se constată că juratul Dumitru D. Drăcea care a figurat în comisiunea de judecată a recurentului plătește o patentă de 78 lei 43 bani pentru comerțul de mașini agricole și că această patentă echivalează cu cea mai mare patentă;

Considerând că după dispozițiunile art. 258 Pr. pen., au dreptul a fi jurați comercianții și industriașii care plătesc o patentă până la gradul al II inclusiv;

Considerând că, în speță, patenta ce plătește Dumitru D. Drăcea, fiind echivalentă cu cea mai mare patentă, dânsul avea dreptul a figura ca jurat în comisiunea juraților, astfel că comisiunea a fost bine constituită și nu s'a violat art. 258 citat;

Considerând că obiecțiunea ce face recurentul că patenta ce plătește juratul Drăcea nu poate fi echivalentă cu cea mai mare patentă, de clasa I-a, care ar fi de 300 lei, nu este întemeiată, de oare-ce patentele variază după numărul populațiunei, putând fi mai mică chiar de cât 78 lei, în localitatea unde se găsește numitul jurat, conform art. 2 din legea patentelor, de la 1877, combinat cu tariful anexat la acea lege.

Asupra motivului VI de casare:

VI. «Nulitatea verdictului și violarea legii organizării judecătorești, ca și a proc. penale, care prescrie că nici un act judecătorec nu poate eși de la un magistrat dacă nu este contrasemnat de grefier, și în cazul de față cestiunile sunt puse de d-l Președinte, fără să fie contrasemnate de grefier; iar faptul că semnează după primul jurat și grefierul răspunsurile, nu acoperă nulitatea cerută și prevăzută de lege».

Considerând că legea nu cere ca cestiunile puse juraților de către președinte, să fie contrasemnate și de grefier, precum cere pentru verdictul juraților prin art. 373 Pr. penală.

Că, prin urmare și acest motiv de casare e nefondat. Considerând că recurentul a renunțat la motivele IV și V de casare:

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 3 Septembrie 1907

Președenția D-lui G. LICIU, Consilier

Ion M. Viarbă și Ilie G. St. Iordache, recurs corecțional

Curtea cu jurați. — Maeștri de muzică, desemn și gimnastică. — Dreptul lor de a fi jurați. — Cestiuni puse juraților. — Dacă e suficient ca ele să fie semnate numai de Președintele Curței. — (Art. 258 și 373 proc. penală).

1) Intru cât sub imperiul codului de procedură penală din 1864 nu se făcea distincțiunea care s'a făcut mult posterior prin legea învățământului secundar din 1898 între profesori și maeștri, și întru cât și acești din urmă erau considerați sub imperiul vechei legi ca profesori, de aci rezultă că maeștrii de muzică, desemn și gimnastică au dreptul de a fi jurați ca și profesorii.

2) Cestiunile puse juraților de președinte se consideră ca o lucrare exclusivă a președintelui, așa că este suficient semnată numai de dânsul, și numai pentru verdictul său răspunsurile juraților la acele cestiuni, legea prevede expres ca ele să fie semnate de primul jurat, președinte și grefier.

Decisiunea 1826/907. — Respins recursul facut de Ion M. Viarbă și Ilie Gh. St. Iordache contra deciziei Curței cu Jurați din Județul Putna No. 7/907.

Curtea,

Ascultând pe D-nii avocați P. Boș și Sachelarie în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l Procuror P. Sadoveanu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

I. «Violarea art. 258 alin. 3 C. P. Intr'adevăr D-l jurat Al. Copcescu fiind numai maestru de gimnastică și nefiind nici absolventul unei școli secundare, n'are censul cerut sub pedeapsă de nulitate, de sus citatul text de lege».

Având în vedere deciziunea supusă recursului ;

Considerând că, după art. 258 al. 3 proc. pen. a fi jurați profesorii, foști săi în activitate, și institutorii ;

Considerând că, această dispozițiune de lege, în ce privește pe profesori, a fost edictată de legiuitorul codului de procedură penală încă din anul 1864, când, sub numirea de profesor, se înțelegea atât profesorii care predau literile și științele, cât și acei care predau desemnul, musica și gimnastica ;

Că întru cât sub imperiul codului de procedură penală din 1864 nu se făcea distincțiunea care s'a făcut mult posterior, prin legea învățământului secundar din 1898, între profesori și maestri, și întru cât și acești din urmă erau considerați, sub imperiul legii din 64, ca profesori, nu se poate crea o cauză de incapacitate pentru maștrii de a fi jurați, pe care legiuitorul din 64 nu a avut-o în vedere ;

Că, prin urmare, juratul Al. Copcescu, maestru de gimnastică la liceu, fiind în condițiile art. 258 al. 3 proc. penală pentru a fi jurat, comisiunea juraților a fost bine constituită cu dânsul și motivul de casare este nefondat ;

Asupra motivului II de casare :

II. «Violarea art. 373 comb. cu 368 proc. criminală. Intr'adevăr verdictul juraților referitor asupra faptului principal, de și este semnat de președinte și primul jurat, nu este însă contrasemnat și de grefier, și, prin urmare, aceasta fiind o condițiune esențială, chiar după jurisprudența Curței de Casație, atrage nulitatea verdictului».

Considerând că, din combinațiunea art. 360 până la 366, cu art. 373. proc. pen. rezultă că chestințele puse juraților de către președinte s'ar considera ca o lucrare exclusivă a acestuia. și astfel este suficient ca să fie subsemnate numai de către dânsul, pe când numai pentru declarațiunea sau răspunsurile juraților, la acele chestiuni legea prevede expres ca să fie subsemnate de către primul jurat, președintele Curței și grefier ;

Considerând că, în speță pe de-o parte chestiunea pusă juraților se vede subsemnată de către președinte, iar pe de altă parte declarațiunea juraților se vede de asemenea subsemnată atât de către primul jurat cât și de către președintele Curței și grefier, astfel că s'a în deplinit în totul prescripțiunile legii și prin urmare motivul de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența de la 4 Octombrie 1906

Președenția D-lui C. VOLANSCHI, Membru de Ședință

Gh. Morărașu cu Costache Pasăre

Donațiune.—Condițiuni cerute pentru validitatea ei.—Lipsa unora din aceste condițiuni.—Inexistența donațiunii.—Dacă se poate repara printr'un act confirmativ.—Moartea donatorului.—Dacă donațiunea neregulată se consideră inexistentă.—Acțiune pentru anularea donațiunii din partea erezilor.—Prescripțiunea ei în timp de 10 ani de la moartea donatorului.—(Art. 1167, 1168 și 1900 C. civil).

1. Pentru ca o donațiune să fie valabilă, trebuie să îndeplinească toate formele substanțiale prescrise de lege așa că în lipsa unei condițiuni formale, donațiunea este inexistentă.

2. O donațiune fiind nulă în privința formei, ea trebuie refăcută cu toate formele legiuite, donatoarele neputând'o repara prin nici un act confirmativ.

3. După încetarea din viață a donatorului, donațiunea nefăcută cu formele legale nu e inexistentă, ci ea devine anulabilă în raport cu moștenitorii acestuia.

4. Conform art. 1900 C. civil acțiunea pentru anularea unei convențiuni se prescrie prin 10 ani de la moartea donatorului în toate cazurile când legea nu dispune alt-fel ;

Prin urmare, dacă erezi donatorului nu a cerut în acest timp nulitatea unei donațiunii nefăcută în formele legale, acea donațiune rămâne valabilă față cu dânsii.

Tribunalul,

Având în vedere că, Gh. Morărașu, agricultor domiciliat în comuna Ciortestii prin petiția înregistrată la No. 9350/906, a făcut apel contra cărței de judecată No. 177/906 a Judecătorei ocolului Crasna, prin care a fost obligat de a lăsa în stăpânirea lui Costache Pasăre, două hectare, opt zeci și două centi-arii pământ situat pe teritoriul comunei Ciortestii cu megieșiele specificate în cartea de judecată apelată.

Având în vedere că, C. Pasăre exercită acțiunea în revindicare în virtutea donațiunii pe care T. Palaghiuc a făcut-o mamei sale Ioana G. Pasăre ; donațiune constatată prin sentința Tribunalului Vaslui No. 507/81.

Având în vedere că, această sentință este dată în urma legii de la 13 Februarie 1879 «pentru menținerea și executarea art. 7 din legea rurală din 15 August 1864» ; că examinându-se tabloul format de delegații consiliului județean, conform art. 4 al legii se constată că : T. Palaghiuc, prin actul din 7 Mai 1876, a donat pământul pe care l'a dobândit după legea rurală din 1864, în întindere de două fălci și jumătate, femeii Ioana G. Pasăre și copiilor săi și se menține această donațiune ;

Având în vedere că, tribunalul, după ce constată donațiunea printr'un considerent se exprimă : «că pentru asta-ză nu este timpul a se discuta validitatea actului de danie ; fiind sesizată judecata a se pronunța pur și simplu numai asupra punctului dacă înstrăinarea făcută către Ioana Pasăre a pământului lui T. Palaghiuc este sau nu permisă de lege» ;

Având în vedere că, apelantul a cerut comunicarea actului prin care se constată donațiunea, iar C. Pasăre a declarat că nu se servește de cât de sentința tribunalului prin care se constată acea donație ;

Având în vedere că, constatarea donațiunii cuprinsă în sentința tribunalului, sus menționată, constituie o dovadă autentică că, T. Palaghiuc printr'un act din 7 Mai 1876 a donat un pământ în întindere de două fălci și jumătate femeii Ioana Pasăre ;

Având în vedere că, pentru ca o donațiune să fie valabilă, trebuie să îndeplinească toate formele substanțiale prescrise de lege ; *forma dat esse rei* ; că în lipsa unei condițiuni formale, donațiunea este inexistentă ; că fiind nulă în privința formei, ea trebuie să se refacă cu toate formele legiuite, donatoarele neputând repara prin nici un act confirmativ, vițiile unei donațiuni între vii art. 1168 ; — că după încetarea din viață a donatorului, donațiunea încetează de a fi inexistentă, devenind anulabilă în raport cu moștenitorii acestuia, că confirmațiunea sau ratificarea voluntară făcută de erezii sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare atât în privința vițiilor de formă cât și în privința oricărei alte excepțiuni art. 1167 § 3 ; că nulitatea radicală, devenind relativă, nu poate fi invocată de cât de erezii sau reprezentanții acestuia ; că, apelantul nefiind reprezentantul lui T. Palaghiuc n'are calitatea de a invoca nulitatea donațiunii ;

Având în vedere că, după art. 1900 Cod civ., acțiunea pentru nulitatea sau stricarea unei convențiuni, se prescrie prin 10 ani, în toate cazurile când legea nu dis-

pune alt-fel. Că, în anul 1882 după cum se vede din sentința tribunalului, Th. Palaghiuc era încetat din viață, că de la încetarea donatorului din viață a trecut 10 ani fără ca erezii săi, să fi exercitat acțiunea în nulitate, care fiind ast-fel prescrisă, donațiunea rămâne valabilă față cu dânsii, ori-care ar fi fost vitiile de formă și ori-care ar fi fost excepțiunile ce s'ar fi putut invoca; că, prin urmare, rămâne constatată că T. Palaghiuc prin actul din 7 Mai 1876 a donat Ioanei G. Pasăre 2 fălci și jum. pământ, pe care'l dobândise în virtutea legei rurale din anul 1864;

Având în vedere că, apelantul a susținut că pământul revendicat nu este identic cu pământul donat, că C. Pasăre nu este fiul Ioanei Gh. Pasăre;

Având în vedere că, din depunerile martorilor ascultați înaintea Judecătoriei de Pace, se constată că pământul revendicat face parte din acel dobândit de T. Palaghiuc după legea rurală din 1864;

Având în vedere însă că, nu este dovedit că C. Pasăre este fiul Ioanei Pasăre. urmează a se admite do-vada cu martori, pentru stabilirea acestui fapt;

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de ședință, tribunalul, admite, etc.

(ss) D. Volanschi, I. Mihăilescu.

MĂSURI PRACTICE

PENTRU

STĂRPIREA SAMSARILOR DE PROCESE

D-l Mihail Antonescu, decanul Corpului avocaților județului Ilfov a trimis tuturilor Primarilor din județul Ilfov tabloul avocaților și apărătorilor cu următoarele circulare:

Domnule Primar,

Conform art. 9 din Legea pentru organizarea corpului de avocați, am onoare a vă trimite un tablou de avocații din districtul Ilfov pe anul 1907.

Acest tablou este destinat să înlesnească pe locuitorii în alegerea avocaților de care au trebuință pentru a le susține drepturile lor înaintea judecății sau pentru a le face diferite acte.

Locuitorii de la țară, cari primesc citațiunii pentru procese, au obiceiul de a veni la judecată chiar în ziua procesului cu gândul de a-și găsi avocat pe la judecătorii, tribunale sau curți. Adese ori ei cad pe mâinile samsarilor, cari așteaptă pe la bariere, gări, cârciumi și chiar pe lângă localurile judecătorești. Acești samsari îi amăgesc spunându-le fel de fel de neadevăruri, îi duc la cine vor ei și sfârșesc adesea prin a le lua banii și ai lăsa în voia întâmplărei. Dacă voiți să faceți un mare bine sătenilor din comuna d-voastră îndemnați-i să nu mai asculte de samsari când au trebuință de avocat, căci adesea samsarii îi despoaie și îi fac să-și piarză drepturile. Legea pentru organizarea corpului de avocați prin art. 24 și urm. pedepsește atât pe samsarii de avocați cât și pe avocații care întrebunțază samsari, pentru că toată lumea s'a convins că samsarii și avocații care se servesc de samsari sunt vătămători pentru dreptatea oamenilor.

Pentru ca țărani să scape de samsari este în interesul lor să-și aleagă avocatul după sfatul oamenilor în cari ei au încredere, mai cu seamă după sfatul acelor cari au avut judecăți și au putut cunoaște avocați. Puneți-le în vedere să nu aștepte ca să-și ia avocat tocmai în ziua de judecată, ci luându-și adresa după tabloul ce vă înaintez să meargă mai înainte la avocatul ce 'și va fi ales cu toate actele ce are. căci ori-ce avocat ca să poată da sfaturi folositoare și apăra bine pe cine-va înaintea judecății, trebuie să aibă timp ca să citească cu deamănuntul toate actele împrecinatului înainte de ziua înfățișării. Adesea mai

este nevoie și de alte acte, pe care împrecinatul poate până la înfățișare sa le scoată sau să le caute după povața avocatului.

Indemnați pe sătenii, care vin în București pentru procese sau acte, să se ferească de oamenii care le ies înainte și le făgăduesc să-i ducă la avocați, căci aceștia sunt samsari. E mai bine să arate sergenților de oraș însemnarea cu adresa avocatului ce 'și va fi ales, căci sergentul este dator să-l îndrepteze la locuința avocatului fără nici o plată. Cu acest chip sateanul va ajunge la avocat fără greutate, îi va spune păsările sale, și se va înțelege direct cu el; iar avocatul va avea timp să se pregătească pentru proces și va putea să-i câștige dreplatea.

Țărani sărmani, care nu pot plăti ca să fie apărați, pot avea avocat fără nici o plată. La Palatul justiției este deschis în toate zilele un birou de asistență judiciară, în care avocații fără nici o plată dau povețe oamenilor săraci și le ia apărarea înaintea judecății. De aceea vă rog, ca țărănilor lipsiți de mijloace, care au trebuință de avocat să le dați o adresă din partea d-voastră către d. Director al Asistenței judiciare la Palatul justiției din București, în care să arătați numele, pronumele, domiciliul țaranului și atestarea d-voastră că este sărac. Spuneți-le că cu această adresă să se prezinte la Palatul justiției și să întrebe direct pe portarii sau pe gardienii palatului de justiție, care sunt datori să le înlesnească găsirea biuroului de asistență fără nici o plată.

V'am dat, domnule Primar, toate aceste lămuriri pentru a le înlesni sătenilor dobândirea dreptății. Am speranța că d-voastră vă veți pătrunde de cuvintele mele și vă veți sili împreună cu d secretar comunal ca în mod cu totul desinteresat să dați consătenilor d-voastră povețele conținute în această adresă.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Decan, M. Antonescu.

Secretar, I. Popescu

No. 122 din 14 Septembrie 1907

Domnule Primar,

Am onoare a vă înainta un tablou de apărătorii din districtul Ilfov.

După art. 18 și 89 din legea avocaților apărătorii au dreptul de a pleda numai înaintea judecătorilor de pace, precum și de a redacta actele de notariat.

Recomandațiile ce v'am dat prin adresa No. 122/907 vă rog să le urmați și în privința apărătorilor.

Decan, M. Antonescu

Secretar, I. Popescu

No. 123 din 14 Septembrie 1907

Felicităm din toată inima pe d-l Antonescu pentru fericita inspirație ce a avut d'a trimite primarilor rurali aceste circulări, care sperăm că-și vor produce efectul dorit. Nu ne indoim că se vor grăbi și cele-lalte decanate din țară a lua măsuri identice, cari credem că vor aduce reale servicii sătenilor și în acelaș timp sunt foarte salutare pentru stărpirea samsarilor și ridicarea nivelului Corpului avocaților.

INFORMAȚIUNE

Astăzi, la orele 3 p. m., în Biserica Crețulescu, are loc căsătoria amicului nostru D-l Anibal Teodorescu, doctor în drept din Paris, avocat, membru în comitetul de redacție al ziarului nostru, cu dragălașa Domnișoară Margareta-Stela Niculescu, fiica distinsului avocat D-l N. Niculescu.

Urăm toate fericirile tinerilor căsătoriți.